

Храпенко О. О.

кандидат юридичних наук,
асистент кафедри організації судових та правоохоронних органів
Національного університету «Одеська юридична академія»,

ЩОДО ІСТОРІЇ СТВОРЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ АСОЦІАЦІЇ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ

Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» набрав чинності з дня, наступного за днем його опублікування — 15 серпня 2012 р. Згідно із п. 1 Розділу IX «Перехідні положення» окремі норми Закону вводилися в дію наступним чином:

1) положення частини першої статті 6 і статті 10 Закону щодо стажування — через шість місяців з дня набрання чинності Законом; 2) стаття 23 — одночасно з набранням чинності Кримінальним процесуальним кодексом України; 3) положення статей 24–27, 48, 50–55 Закону щодо надання адвокату безоплатної правової допомоги — одночасно з набранням чинності відповідними положеннями Закону України «Про безоплатну правову допомогу»; 4) положення статей 14, 15, 17, 31–33, 35, 44, 47, 48, 50, 51, 54, 55, 57–60 Закону щодо Єдиного реєстру адвокатів України — з дня повідомлення Радою адвокатів України на офіційному веб-сайті Національної асоціації адвокатів України про початок функціонування Єдиного реєстру адвокатів України, але не пізніше п'яти місяців з дня набрання чинності Законом (фактично, Єдиний реєстр адвокатів України почав функціонувати з 16 січня 2013 року).

Набрання чинності Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» обумовило діяльність адвокатської спільноти по реалізації його новацій.

Делегатами Установчого з'їзду адвокатів України було обрано 423 адвоката.

Вища кваліфікаційна комісія адвокатури при Кабінеті Міністрів України повідомила делегатів установчого з'їзду адвокатів України поштою (електронною поштою), кур'єром або факсом, опублікувала оголошення про проведення установчого з'їзду адвокатів України у газеті «Урядовий кур'єр» та розмістила його на своєму офіційному веб-сайті.

У повідомленні і оголошенні були зазначені час, дата і місце проведення установчого з'їзду адвокатів України — 17 листопада 2012 року в місті Києві. Початок роботи з'їзду об 11.00 год. (м. Київ, вул. Госпітальна, 4, готель «Русь»).

Проте при реєстрації делегатів з'їзду стало очевидним протистояння між певними групами адвокатів, в результаті якого 17 листопада 2012 року в Києві відбулося два з'їзди адвокатів, на кожному з яких було створено Національну асоціацію адвокатів України, Раду адвокатів України, Вищу кваліфікаційно-дисциплінарну комісію адвокатури, Вищу ревізійну комісію адвокатури, обрано відповідних керівників цих органів.

Крім того, на з'їзді в готелі «Русь» також було затверджено нові Правила адвокатської етики.

У Доповіді за результатами візиту з метою перевірки фактів, яку було проведено 10–12 липня 2013 р., Рада адвокатських асоціацій та правничих товариств Європи зазначила, що у день з'їзду значну кількість обраних делегатів не було допущено до приміщення в готелі «Русь», де проводився з'їзд. Ці делегати на чолі з Головою Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури В. І. Висоцьким зібралися в іншому приміщенні — в кінотеатрі

«Кінопанорама», де вони провели свій власний з'їзд.

Представники нової Національної асоціації адвокатів України на чолі з обраною на з'їзді в готелі «Русь» Головою НААУ Л. П. Ізовітовою повідомили, що усі делегати, включені до списку обраних делегатів з'їзду, мали змогу взяти участь у з'їзді; однак деякі делегати вирішили не брати участі у з'їзді в готелі «Русь» і взяли участь у з'їзді у кінотеатрі «Кінопанорама» або їх було

«дезінформовано» про місце проведення з'їзду чи «переконано» брати участь у з'їзді в кінотеатрі «Кінопанорама».

Національну асоціацію адвокатів України (НААУ) було зареєстровано 19 листопада 2012 р. у відповідності до вимог Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб — підприємців».

Адвокати, які зібралися в кінотеатрі «Кінопанорама» також намагалися зареєструвати асоціацію, але їм було відмовлено в реєстрації. У зв'язку з цим, адвокати вирішили створили організаційний комітет для організації позачергового з'їзду адвокатів. На позачерговому з'їзді адвокатів пропонувалося:

- 1) розглянути шляхи виходу з ситуації після установчого з'їзду, проведеного в листопаді 2012 року;
- 2) оцінити рішення, прийняті відповідними з'їздами.

Підготовчі засідання були проведені 28 листопада 2012 року, 11 грудня 2012 року і 22 січня 2013 року. Позачерговий з'їзд було заплановано провести на початку лютого в Одесі.

Ухвалою Окружного адміністративного суду м. Києва суду від 6 лютого 2013 року було заборонено організаційному комітету проводити підготовку позачергового з'їзду і проводити з'їзд 9 лютого 2013 року в Одесі. Організаційний комітет не виконав зазначену ухвалу, так як з'їзд було відкрито 9 лютого 2013 року в Одесі, а згодом перенесено в інше місце — смт. Затока. Організаційний комітет стверджував, що це не суперечило ухвалі суду, оскільки в ухвалі суду від 6 лютого заборонялося проводити з'їзд тільки в Одесі, а проводити з'їзд в іншому місті не заборонялося.

У зв'язку із цими подіями чотирьох адвокатів було позбавлено права займатися адвокатською діяльністю, у тому числі В. І. Висоцького, а семи адвокатам призупинено право здійснювати адвокатську діяльність. У якості підстав накладення на адвокатів дисциплінарних стягнень зазначалися: організація «альтернативного» з'їзду; спроба зареєструвати «альтернативну» асоціацію; неучасть у засіданнях відповідних органів нової Національної асоціації адвокатів України.

Зазначені конфлікти, безумовно, є показником того, що формування самоврядної корпорації потребує часу, міцних зусиль представників адвокатської спільноти щодо налагодження порозуміння, розподілу повноважень у спільній праці становлення незалежної адвокатури.

Сьогодні є очевидним, що на виконання приписів Закону України від 05.07.12 р. № 5076-VI «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» усі органи адвокатського самоврядування сформовані та функціонують в повному обсязі.

Заслугує уваги діяльність НААУ у різних напрямках забезпечення інтересів адвокатської корпорації.